

RECULL DE JOCS I JOGUINES TRADICIONALS

DE L'ILLA DE MENORCA (i II)

Mercedes Coll
Maite Gener

JOGUINES

A continuació, presentarem les joguines tradicionals de Menorca. Aquestes joguines són de confecció pròpia, és a dir, que estan pensades perquè cadascú faci la seva construcció. S'ha de tenir en compte que hi ha materials susceptibles de ser perillosos i per tant seria interessant que es realitzessin sota la supervisió d'un adult o bé d'una persona responsable i capacitada per a la utilització d'aquests materials.

○ TROMPITXOLS

Nom: Trompitxols de taps de suro, d'aglà, o de patata.

Localització: Menorca.

Material: Clau o punxó, tap de suro, aglà o patata, bastonet i ganivet.

Confecció: Es talla un tros d'aglà o de patata. El tap de suro es deixa sencer. Al mig de la patata o del tap de suro clavarem un pal amb punta i el farem sortir per la part de baix. Si es tracta d'un aglà n'aprofitarem la punta.

○ BOMBA D'ESCURADENTS

Nom: Bomba d'escuradents.

Material: Cinc escuradents i llumins (important la supervisió abans esmentada).

Confecció: Els escuradents s'han de creuar de manera que quedin tots junts.

Creuar els escuradents així com s'indica al dibuix (figura 1). Travar els altres dos escuradents així com ens mostra el dibuix següent (figura 2). S'ha de procurar que cap no tingui moviment. Després es pren foc a una de les puntes provocant que tots els escuradents saltin un per cada cantó.

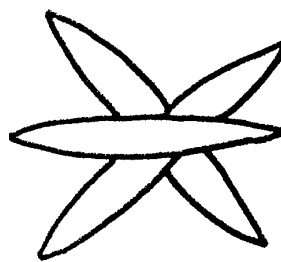

Figura 1

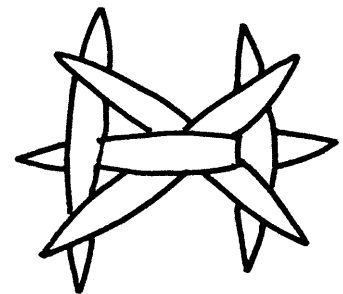

Figura 2

○ VAIXELL DE VAPOR

Nom: Vaixell de vapor.

Material: - Material que suri sobre l'aigua (escorça de pi seca, suro...).

- Tub de vidre de dimensions reduïdes.
- Tap de suro.
- Una espelma.
- Dues canyetes.
- Cola.
- Un llumí.
- Aigua.

Confecció: S'agafa un tros d'escorça de pi, o bé suro i se li dóna forma de vaixell.

Al forat que queda al mig se li han d'enganxar les dues canyes (una més alta que l'altra). Entremig de les dues hi posarem l'espelma que quedi a la mida de la canya més petita. Agafarem el tub i posant cola als dos extrems, el posarem damunt les canyes, de tal manera que la part del tap quedi sobre la canya més alta. Pel que fa al tap, rascarem lleugerament una part per tal que quedi un petit orifici com a sortida.

○ COET DE LLUMINS

Nom: Coet de llumins.

Material:

- Capsa de llumins.
- Paper d'alumini.

Confecció: Amb el paper d'alumini s'emboliquen tres o quatre llumins, procurant que les cabotes quedin juntes i donant al conjunt la forma de coet. Cal separar la part de baix dels llumins perquè es puguin aguantar a terra (figura 1). S'encén un altre llumí i es col·loca sota el coet i aquest s'encén (figura 2).

Figura 1

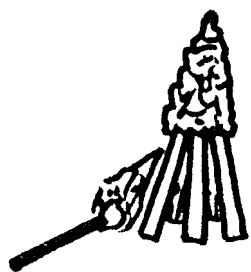

Figura 2

○ PISTOLA DE PINCES

Nom: Pistola de pinces.

Material: Dues pinces i projectils (blat de moro, pinyols, cigrons,...).

Confecció: Una de les pinces es desmunta i es col·loca una de les parts al mig de la sencera (figura 1). L'altra part serveix de carregador. El ferro serveix de disparador, enganxat una part a la ranura inferior i l'altra introduïda amb el carregador a la ranura superior (figura 2).

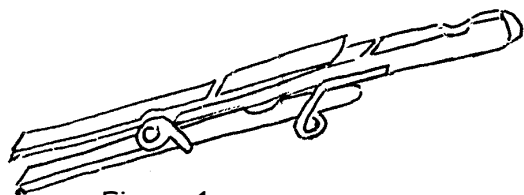

Figura 1

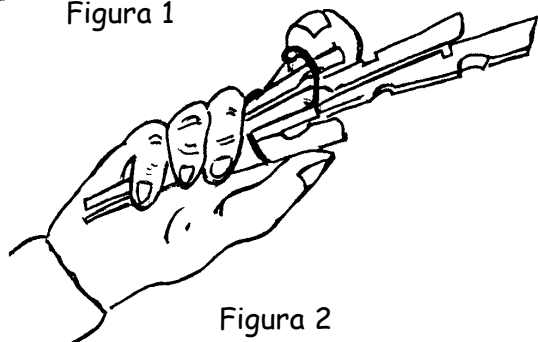

Figura 2

○ INSTRUMENT DE PERCUSSIÓ

Nom: Coco.

Material:

- La closca de mig coco.
- Un tros petit de fusta de la mida de l'allargada del coco.
- Fil molt prim i resistent.
- Serra.
- Ganivet.

Confecció: Es talla una part del coco, més o menys a tres quarts comptant des de qualsevol dels dos extrems, deixant així que quedi obert per un costat. A la meitat de la closca del coco es fa una petita obertura a cada costat, per tal de poder travar el fil (figura 1). Agafem el fil, i li fem donar tres o quatre voltes encargolant fins que quedi ben tensat. Per entremig del fil es passa el bastonet o canyeta i s'enganxa de tal manera que ha de fer tota la força damunt la base del mig coco (figura 2).

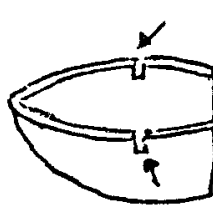

Figura 1

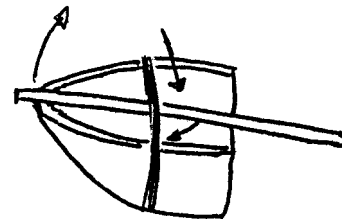

Figura 2

CONCLUSIONS

En primer lloc havíem decidit concretar una edat i especificar tan sols un joc, però vam creure oportú que a causa de la immensitat de possibilitats que teníem al davant i que se'ns oferien no eren com per desapropiar l'oportunitat.

Menorca, una illa rica en influències, tradició i jocs i joguines curioses. Només per aquesta raó valia la pena fer un recull que ningú havia fet fins ara!

Per una banda la Sedes i la Maite aporten un sentiment, i per altra la Núria, aporta el seu toc personal.

En un primer moment no sabíem com estructurar el joc, i va sorgir la idea: separació de jocs i joguines. Pel que fa a l'edat ens era molt difícil definir-ne una de concreta, ja que jugar es pot fer a totes les edats i més encara si se'n pot gaudir conjuntament, que és un dels nostres objectius.

Vam decidir agafar com a punt de partida els 7 anys, edat on es comencen a desenvolupar certes habilitats socials importants. Des d'aquesta edat fins a la fi.

BIBLIOGRAFIA

- GONZÁLEZ, Eugenio (Coord). *Psicologia del cicle vital*. Madrid, 2000. Ed. CCS.
- PORTELLA, Josep. *JOCS POPULARS II i III*. Menorca. Edita Col·lectiu Folklòric Ciutadella.
- MARTÍNEZ CRIADO, Gerardo. *El juego y el desarrollo infantil*. Barcelona, 1998. Ed. Octaedro.
- SANS, Joan. *Juga a fer juguetes*. Mallorca, 2001. Fundació "SA NOSTRA".
- www.menorcaweb.com ■

RISK-31 S.L.

FORMACIÓ EN PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS

ACREDITACIÓ: IB 008/00

- ▶ CURS BÀSIC
- ▶ CURS SUPERIOR ESPECIALITAT ERGONOMIA I PSICOSOCIOLOGIA APLICADA
- ▶ CURS SUPERIOR ESPECIALITAT SEGURETAT EN EL TREBALL

PROJECTES D'ENGINYERIA

COORDINACIÓ D'OBRES

C/ Califòrnia, 3

07007 Palma de Mallorca

risk-31@mallorcaweb.net

Tel./Fax: 971 752566 971 910302